

فارم گاوداری

نگهداری گاو ها می تواند به منظور بهره برداری به صورت مختلط ، اعم از نژاد شیری و گوشتی، تولید اسپرم، یا با هدف تولید عنجایی و نسل خالص یا به صورت پرورشی گوساله ها صورت گیرد. در هر حال، نژاد گاو در هر يك از موارد فوق، می تواند بسته به مورد نسل خالص، دورگه (اصلاح شده) یا وطنی باشد. بارعایت نکات آتی می توان از گاوداری بهره برداری نمود:

1. داشتن زمین و آب کافی برای نگهداری و کشت علفوجات
2. مدیریت تخصصی علمی با تجربه
3. انتخاب گاو های اصیل از گله های عالی با ریکارد خوب که بتوان در محیط نگهداری سازیش نمایند
4. ساختمان های مورد ضرورت با مواد تعمیراتی معیاری
5. استخدام پرسونل ورزیده ، سالم و مسولیت پذیر
6. استمداد از داکتر و ترنر جهت قبولی عرضه خدمات و ترنری و نسلگیری
7. رعایت کامل مقررات خدمات و ترنری ، بهداشتی و حفظ الصحه
8. موجودیت بازار برای تولیدات فارم گاوداری

تأسیس فارم گاوداری بمنظور شیر:

1- ظرفیت :

ظرفیت گاوداری شیری جدید التأسیس، نباید از 20 رأس کمتر باشد و ظرفیتهای بیشتر به شرح زیر تعیین می شود:

- فارم های کوچک به ظرفیت 20 الی 50 رأس گاو ماده.
- فارم های متوسط به ظرفیت 51 الی 150 رأس گاو ماده.
- فارم های بزرگ به ظرفیت 151 الی 300 رأس گاو ماده.
- فارم های خیلی بزرگ به ظرفیت بیشتر از 300 رأس گاو ماده (حداکثر 1000 رأس).

2- انتخاب محل یا زمین:

انتخاب محل مناسب اولین موضوع مهم در احداث فارم های مالداری پنداشته میشود که در هنگام انتخاب مقرات مربوط به فاصله ، منابع تامین آب، برق ، توپوگرافی منطقه ، نوع خاک ، مسیر های حمل و نقل و باد و دسترسی به امکانات عامه (مکتب ، مدرسه ، مسجد ، کلینک ها ، تلفون و غیره) اهمیت دارد.

1-2 مقررات رعایت فاصله :

بمنظور کاهش آلوده گی های محیط زیست ، آسایش و راحتی ساکنین اطراف فارم و جلوگیری از انتشار امراض در انتخاب محل تاسیس فارم گاوداری بمنظور تولید فاصله ذیل باید با فارم های دیگر و تاسیسات در نظر گرفته شود:

500متر	فارم مرغداری
300متر	فارم گوسفنداری و بزداري توليدي
300متر	فارم گاوداری توليدي
1000متر	فارم های تحقیقاتی مالداري
100متر	حریم کانال ها
1000متر	حریم دریا
200متر	حریم خط آهن
100متر	حریم سرک فرعی
200متر	حریم سرک عمومی
2000متر	میدان هوایی
1000متر	فابریکه پروسس مواد غذایی
1500متر	کشتارگاه یا مسلخ
250متر	قریه
1000متر	شهر

2-2 دسترسی به منابع آب و برق :

محل احداث فارم مالداري اگر به منابع آب صحي نزديك نباشد ميزان غير اقتصادي بودن آنرا افزايش ميدهد. آب مورد نياز فارم ها رامي توان از چاه ، چشمه ها ، كانال ها و رودخانه تامين كرد ولي در هر صورت آب آشاميدني بايد از نگاه صحي داراي كيفيت عالي باشد كه pH آن در حدود 6-8 ، تمام مواد جامد محلول در آب (Total dissolved solid) كمتر از 5 گرام دريك ليتر آب نوشيدني براي گاوها توصيه مي شود. مصرف آب في راس گاو از 50 تا 150 ليتر در روز ضرورت و محاسبه ميشود .

دسترسى به برق شهرى اهميت زياد در تاسيسات فارم هاى مالدارى دارد اگر از برق جنرتوار به عنوان تامين برق استفاده شود به علت استهلاك زياد و احتمال خرابى مكرر غير اقتصادى بوده توصيه نمى گردد.

2-3 وضعيت توپوگرافى منطقه :

ساختمان ها و تاسيسات مالدارى بايد در زمين هموار ، مرتفع و داراي زهكشى خوب و مناسب احداث شوند. در مناطق سردسير كنترول برف و بادوبرف ذريعه باد شكن ها و تورهاى كنترول آنها نياز به هزينه هاى زياد دارد كه اقتصادى نمى باشد. در مناطق سيل خيز و آب گرفتگى اصولاً ساختن فارم درست نيست همچنان در منطقه زلزله خيز پيش بينى هاى لازم در ساختمان ها در نظر گرفته شود. ابعاد زمين به گونه اى باشد كه ساختمان هاى نگهدارى نور كافي آفتاب را به حيوان فراهم سازد و داراي شيب مناسب براي بيرون رفت مابيعات و فضولات حيوان در محوطه باشد.

2-4 نوع خاك :

نوع خاك از نگاه زهكشى ، دفع فاضلاب و توليد علوفه اهميت دارد. بهتر است ساختمان ها و تاسيسات مالدارى ، پرسونل و خانه هاى نشمين كارمند ان در جاهائى احداث شود كه از نگاه زراعت اهميت نداشته باشد. و در نزديك ساختمان و تاسيسات فارم هاى گاودارى به دليل نياز به تامين علوفه ، بايد زمين هاى مرغوب و حاصلخيز زراعتى در كوتاه ترين فاصله انتخاب شود. قابل يادآورى است كه زمين هاى بسيار سفت و سنگلاخى كه امكان دفع فاضلاب و زهكشى در آنها وجود ندارد براي احداث ساختمان هاى مالدارى مناسب نمى باشند.

2-5 مسير هاى حمل و نقل:

فارم هاى گاودارى بايد به سر ك هاى اصلى راه داشته باشد تا بتواند محصولات توليد شده را در كمترين زمان به بازارهاى مصرفى عرضه كرد. علاوه بر اين مسير ارتباط دهنده ساختمان ها و تاسيسات مالدارى با جاده اصلى بايد داراي عرض كافي و كيفيت مناسب برخوردار باشد تا عبور و مرور موترهاى حمل و نقل خوراك ، تجهيزات و محصولات حيوانى به كدام موانع مواجه نشود. همچنان محل احداث ساختمانهاى مالدارى بگونه انتخاب شود كه در زمستان به دليل بارش برف و باران و جارى شدن سيلاب ها ارتباط فارم به دهات و شهر قطع نگردد.

3- مساحت زمين

زمين مورد نياز بايد داراي وسعت كافي براي احداث ساختمان ها و تاسيسات گاودارى باشد و طوري در نظر گرفته شود كه امكان توسعه آن نيز در آينده وجود داشته باشد. مساحت زمين انتخاب شده به نوع فعاليت ، ظرفيت و شيوه پرورش و نگهدارى حيوان بستگى دارد. براي صد راس گاونسللى شيرى مساحت تاسيسات و طويله ذبلا به مترمربع محاسبه شده است:

1. مساحت طويله براي 100 گاو شيرى	600 مترمربع
2. مساحت طويله براي 40 راس غناجى شيرى	160 مترمربع
3. مساحت طويله براي 80 راس گوساله تا يك سالگى	240 مترمربع
4. مساحت طويله 2 بقه گاو	30 مترمربع
5. ذخيره گاه خوراك كانستريت	200 مترمربع
6. سالون شير دوشى	80 مترمربع
7. جاىگاه انتظار گاوها براي شير دوشى	80 مترمربع
8. اتاق ها زايمان	50 مترمربع
9. مساحت بهار بند يا ساحه باز تابستانى براي گاوهاى شيرى	1200 مترمربع

320 مترمربع	10. مساحت بهار بند یا ساحه باز تابستانی برای غناجی
380 متر مربع	11. مساحت بهار بند یا ساحه باز تابستانی برای گوساله ها
60 مترمربع	12. مساحت بهار بند یا ساحه باز تابستانی برای بقه گاو ها
50 مترمربع	13. کلنیک حیوانی و دواخانه
120 مترمربع	14. دفاتر (داکتر و ترنر، امر فارم، پرسونل اداری و مجلس)
60 مترمربع	15. سرد خانه برای شیر
60 مترمربع	16. ذخیره آب
60 مترمربع	17. ورکشاپ وسایط
80 مترمربع	18. اتاق های نیشنمن شب باش برای حداقل چهار کارگر
120 مترمربع	19. اتاق های برای پرسونل تخنیک با تمام ضرورت آن برای شب باشی
100 مترمربع	20. سرپناه علوفه
400 مترمربع	21. محل ذخیره گاه علوفه خشک
400 مترمربع	22. محل سیلو سالیج
80 مترمربع	23. پارکینگ وسایط

برای تاسیسات و ساختمان های فوق ساحه برای سرک های داخل فارم، ایجاد فضای سبز و سایه بان ها نیز در نظر باید گرفت. همچنان کارگران و افراد ساکن در واحدهای مالداري نیاز به امکانات رفاهی مانند مسجد، مکتب و مدرسه، خانه، کلنیک صحتی و تلفون دارند عموماً در مجتمع های بزرگ مالداري برای آنها در نظر گرفته میشود. در مناطق سردسیر ساختمان های بصورت غرب و شرق و در مناطق گرمسیر شمال و جنوب بدر نظر داشت جهت وزش باد اعمار میگردد. بنابراین زمین انتخاب شده باید دارای ابعاد مناسب و شکل هندسی معین باشد تا بتوان ساختمان ها را بطور صحیح با در نظر داشت شرایط آب و هوا اعمار کرد.

4- خوراکه

تولید و ذخیره خوراکه در فارم های گاوداری نهایت ضروری بوده که از هرنگاه باید در تولید اقتصادی و کیفیت آن توجه جدی صورت گیرد و از اثر کمبود آن و تغذیه نادرست تمام زحمتکشی ها برهم خورد و ممکن فارم به رکورد مواجه شود. زمینهای زراعی مورد نیاز (خرید قطعی، واگذاری، اجاره حداقل 25 ساله) جهت کشت علوفه جات به میزان یک هکتار برای یک رأس گاوانسلی خالص بزرگ الجثه، یک هکتار برای 3 رأس گاو دورگه و یک هکتار برای 4 رأس گاو وطنی است که بتواند حداقل یک سوم کل نیاز مواد غذایی حیوان را تأمین کند. بقیه نیاز غذایی توسط مالدار و از طریق مواد غذایی متراکم (کانستریت) تأمین می شود. جیره یک رأس گاو نسلی خالص هولشتاین در جدول ذیل نشان داده شده است:

نوع خوراکه	مقدار خوراکه یک رأس گاو در روز به کیلوگرام	مقدار خوراکه یک رأس گاو در سال به تن	مقدار خوراکه 100 رأس گاو در روز به کیلوگرام	مقدار خوراکه 100 رأس گاو در سال به تن
بیده یا علف خشک	5	1.83	500	183
علوفه یا سالیج	40	14.60	4000	1460
کنسانتریت	7	2.55	700	255
مجموعاً	52	18.98	5200	1898

Reference : Dairy Cattle , Richard C. Foley and Donald L. Bath USA 1996

5- پرسونل :

پرسونل ذیل برای پیشبرد روزمره فارم ضروری پنداشته می شود:

1. مدیر عمومی فارم	یکنفر
2. داکتر و ترنر	یکنفر
3. امر نسلگیری	یکنفر
4. مسول تغذیه	یکنفر
5. مسول جمع آوری شیر	یکنفر
6. کارگران شیر دوشی	چهار نفر

7. کارگران پیشبرد امورات فارم	چهار نفر
8. درپوران وسایط	چهار نفر
9. میخانیک	یکنفر
10. مسول برق	یکنفر
11. مسول اداری	یکنفر
12. مسول مالی	یکنفر
13. متعمد	یکنفر
14. پیاده دفتر	یکنفر
15. آشپز	یکنفر
16. محافظین	سه نفر
17. مسول آبرسانی	یکنفر
18. دهاقین	دونفر

6- هزینه یا سرمایه :

مصرف هزینه مربوط به انتخاب محل ، مواد تعمیرات ، سامان ولوازم مورد نیاز ، انتخاب نسل، موجودیت امکانات (مانند آب ، برق ، خدمات و غیره) و استخدام پرسونل می باشد اما در کل فیصدی مصارف برای یکصدراس گاوشیری در جدول ذیل نشان داده شده است:

شماره	سرمایه گذاری	فیصدی
1	تغذیه	45
2	دستمزد یا معاشات	15
3	لوازم	15
4	مدیریت ، ادویه ، واکسین ، سپرم ، لوازم دفاتر و غیره	5
5	استهلاک	7
6	تعمیرات	11
7	متفرقه	2
مجموعاً		100

Reference : Dairy Cattle , Richard C. Foley and Donald L. Bath USA 1996

بالاحترام

داکتر لطف الله رنگ